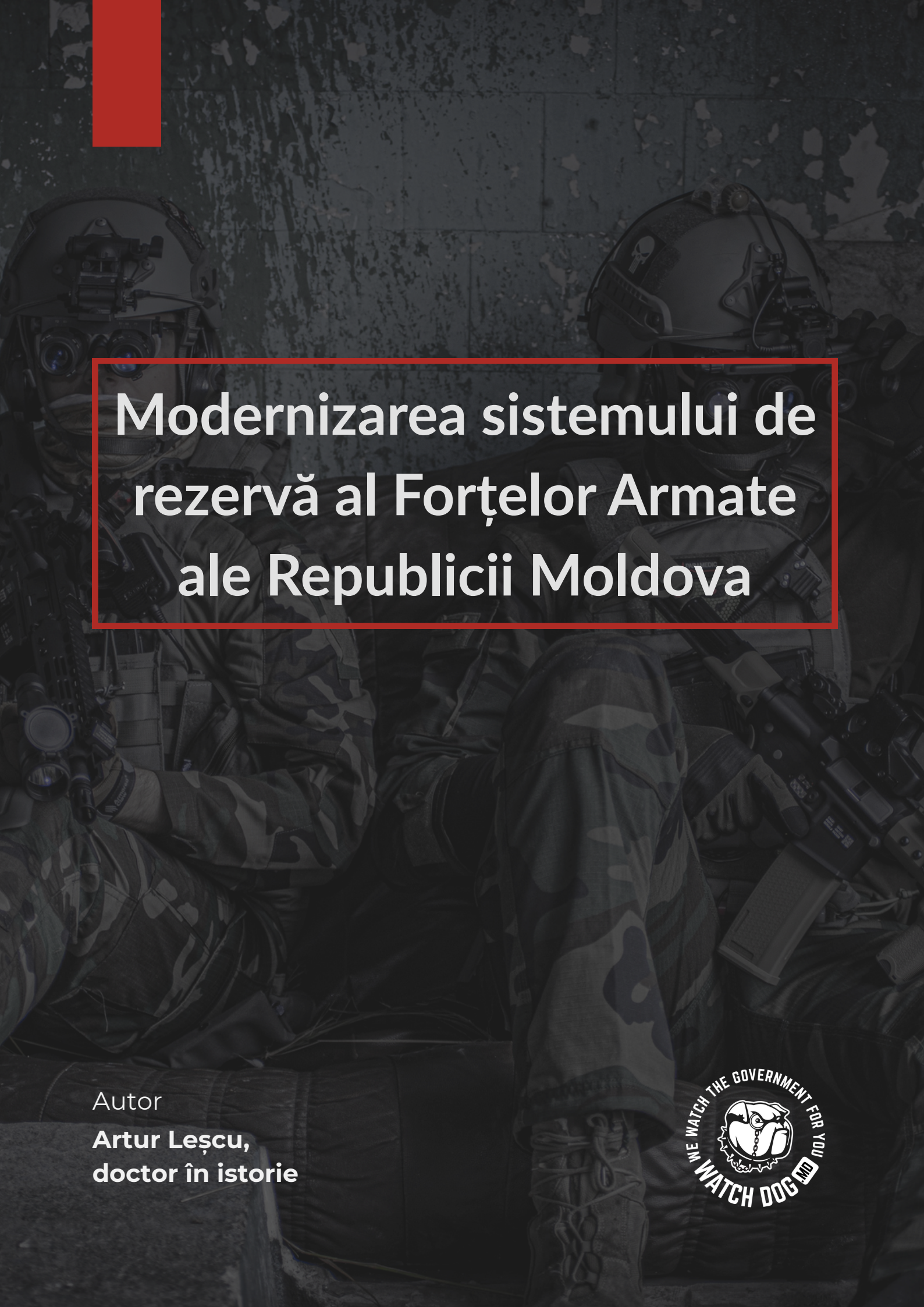

Modernizarea sistemului de rezervă al Forțelor Armate ale Republicii Moldova

Autor

Artur Leșcu,
doctor în istorie

Activity supported by the
Canada Fund for Local Initiatives
Activité réalisée avec l'appui du
Fonds canadien d'initiatives locales

Canada

Acest material a fost realizat cu sprijinul financiar al Fondului Canadian pentru Inițiative Locale (CFLI). Conținutul acestuia este responsabilitatea exclusivă a Comunității WatchDog.MD și nu poate fi în niciun caz considerat că reflectă opiniile donatorului.

Context strategic și necesitatea reformei

Modernizarea sistemului de rezervă al Forțelor Armate ale Republicii Moldova reprezintă o necesitate strategică determinată de evoluțiile mediului de securitate regional, de transformările demografice și sociale interne, precum și de lecțiile desprinse din experiența statelor europene cu sisteme de rezervă eficiente. Importanța acestui subiect a fost subliniată și la nivel oficial. Ministrul apărării a menționat în mod explicit, într-un interviu public, necesitatea revizuirii și adaptării mecanismelor existente de gestionare a rezervei militare, inclusiv prin identificarea unor soluții moderne care să sporească disponibilitatea, instruirea și motivația rezerviștilor¹. Rezerva militară nu mai poate fi privită exclusiv ca un mecanism administrativ de evidență a resurselor umane, activabil doar în caz de mobilizare generală, ci trebuie înțeleasă ca un instrument activ de descurajare, reacție rapidă și reziliență națională. În contextul actual de securitate, caracterizat prin instabilitate regională și riscuri hibride², capacitatea statului de a dispune de forțe instruite, rapid mobilizabile și integrate în societate devine un element esențial al apărării naționale³.

Cadrul juridic și funcționarea actuală a rezervei

Cadrul juridic actual al Republicii Moldova privind rezerva Forțelor Armate oferă o bază normativă clară în ceea ce privește definirea rezervei, structura acesteia, limitele de vârstă, formele de instruire și mecanismele de mobilizare. Legea stabilește delimitarea între rezerva activă și cea pasivă, între rezerviști instruiți și neinstruiți, precum și procedurile de chemare la concentrări și exerciții de mobilizare. Din punct de vedere formal, sistemul este funcțional și coerent⁴.

În practică, marea majoritate a rezerviștilor se regăsesc în rezerva pasivă, fără o instruire periodică sistematică, fără legături funcționale constante cu unitățile militare și fără stimulente materiale sau sociale care să susțină menținerea competențelor militare. Chemarea la concentrări este relativ rară, iar caracterul formalizat al acestora conduce, în timp, la degradarea deprinderilor militare, la scăderea interoperabilității și la diminuarea capacității reale de mobilizare rapidă. Într-un context de securitate volatil, acest decalaj dintre existența scriptică a rezervei și capacitatea sa efectivă de reacție reprezintă o vulnerabilitate serioasă.

Vulnerabilități structurale și factori socio-demografici

Aceste probleme sunt amplificate de factori demografici și socio-economici. Emigrația masivă a populației active, presiunile pieței muncii și reticența angajatorilor

---

¹ <https://www.moldpres.md/rom/interviuri/interviu-moldpres-ministrul-apararii-anatolie-nosatii-razboiul-federatiei-ruse-in-ucraina-a-accentuat-vulnerabilitatea-sectorului-de-aparare-si-necesitatea-construirii-unei-armate-puternice-pregatite-si-reziliente-la-provocarile-actuale>

² https://www.army.md/img/userfiles/file/strategii/ssn_20250324.pdf

³ https://www.army.md/img/userfiles/file/strategii/sna_2024-2034.pdf

⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137296&lang=ro

față de absența temporară a salariaților chemați la instruiți militare afectează direct funcționalitatea sistemului. În lipsa unor beneficii clare și predictibile, aflarea în rezervă este percepută de mulți cetățeni ca o povară administrativă, nu ca o formă de contribuție onorabilă la securitatea națională. Discrepanță dintre existența juridică a rezervei și capacitatea sa reală de reacție reprezintă o vulnerabilitate majoră pentru securitatea Republicii Moldova.

Modele europene relevante de organizare a rezervei

Experiența internațională demonstrează că aceste probleme pot fi depășite prin introducerea unor mecanisme de voluntariat contractual și prin consolidarea legăturii dintre armată și societate⁵. România, de exemplu, a introdus categoria rezervistului voluntar, bazată pe un contract individual, indemnizație de disponibilitate, instruire periodică garantată și protecția locului de muncă. Acest model a permis atragerea unor cetățeni motivați, menținerea competențelor militare și crearea unui nucleu de rezervă cu disponibilitate ridicată⁶.

Modelul finlandez oferă o perspectivă și mai amplă, bazată pe conceptul „cetățeanului-soldat”. Finlanda dispune de o rezervă numeroasă, bine instruită și repartizată teritorial, integrată atât în structurile militare, cât și în sistemul de apărare civilă. Instruirea periodică este percepută ca o datorie civică, iar statutul de rezervist este asociat cu prestigiu social și responsabilitate colectivă⁷. Estonia, la rândul său, combină rezerva militară cu structuri de apărare teritorială și voluntariat, punând accent pe reziliență societală, educație de securitate și comunicare strategică⁸.

Necesitatea introducerii rezervistului voluntar în Republica Moldova

Raportate la realitățile Republicii Moldova, aceste modele evidențiază necesitatea unei reforme structurale a sistemului de rezervă. Principalele vulnerabilități identificate sunt lipsa unui nucleu de rezerviști motivați și permanent disponibili, caracterul discontinuu al instruirii, absența stimulentele reale și capacitatea redusă de reacție rapidă în situații de criză. În contextul regional actual, aceste deficiențe nu sunt doar probleme administrative, ci riscuri directe pentru securitatea națională.

O direcție centrală de reformă o constituie introducerea noțiunii de rezervist voluntar, ca parte distinctă a rezervei active. Această categorie ar trebui să se bazeze pe un contract clar definit, care să stabilească atât obligațiile de instruire și disponibilitate pentru mobilizare, cât și drepturile și beneficiile corespunzătoare.

---

⁵ https://icds.ee/wp-content/uploads/2016/ICDS_Analysis_-_Preparing_for_the_Worst_-_Pauli_Jarvenpaa.pdf

⁶ <https://presamil.ro/dispozitii-noi-privind-statutul-rezervistilor-voluntari/>

⁷ <https://intti.fi/en/in-the-reserve>

⁸ https://icds.ee/wp-content/uploads/dlm_uploads/2023/03/ICDS_Policy_Paper_Conscription_in_Estonia_and_Georgia_To_Kvamladze_March_2023.pdf

Voluntariatul contractual ar permite selectarea unor persoane motivate, cu profil adecvat, capabile să constituie un element de reacție rapidă și să asigure continuitatea competențelor militare.

Sistemul de beneficii și stimulente: exemple de bună practică

Reforma trebuie să fie însoțită de un sistem coerent de stimulente, clare și ușor de înțeles pentru potențialii beneficiari. Un exemplu relevant îl oferă sistemul rezerviștilor voluntari din România, unde mecanismul de remunerare este construit pe un principiu simplu și motivant. Astfel, atunci când rezerviștii voluntari sunt chemați la unitate pentru instruire, exerciții sau misiuni, aceștia beneficiază de salariul integral aferent funcției militare pe care o ocupă, la același nivel cu militarii în activitate care îndeplinesc funcții similare. În perioadele în care nu se află la unitate și își continuă activitatea profesională civilă, rezerviștilor voluntari li se acordă o indemnizație lunară de disponibilitate în cuantum de 30% din salariul funcției militare deținute. Acest mecanism asigură atât compensarea disponibilității permanente, cât și menținerea atractivității financiare a statutului de rezervist voluntar, fără a crea o presiune bugetară excesivă.

Adaptarea unui model similar în Republica Moldova ar permite instituirea unei indemnizații de disponibilitate proporționale, corelate cu funcția militară, alături de plata integrală a drepturilor salariale pe durata instruirii sau mobilizării. La acestea se pot adăuga compensarea integrală a pierderilor salariale, accesul la servicii medicale militare, facilități pentru angajatori și recunoașterea socială a statutului de rezervist voluntar, elemente esențiale pentru atractivitatea și sustenabilitatea noului sistem. Totodată, instruirea periodică trebuie să fie predictibilă, bine planificată și adaptată realităților teritoriale, incluzând nu doar pregătirea militară clasică, ci și instruirea pentru situații de criză, protecție civilă și sprijin al autorităților publice.

Integrarea teritorială și consolidarea rezilienței naționale

Instruirea periodică trebuie să fie predictibilă, bine planificată și adaptată realităților teritoriale, incluzând nu doar pregătirea militară clasică, ci și instruirea pentru situații de criză, protecție civilă și sprijin al autorităților publice. Integrarea rezervei cu comunitățile locale și autoritățile administrației publice locale poate contribui semnificativ la creșterea rezilienței naționale. Repartizarea teritorială a rezerviștilor și cooperarea cu structurile civile ar permite o reacție mai rapidă și mai eficientă în situații de urgență.

Impactul estimat al reformei

Impactul estimat al unei asemenea reforme este semnificativ. Un sistem modern de rezervă voluntară ar crește capacitatea reală de mobilizare, ar reduce timpul de reacție, ar profesionaliza rezerva și ar consolida legătura dintre societate și

Forțele Armate. În același timp, ar spori credibilitatea politicilor de apărare și ar transmite un semnal clar de responsabilitate și reziliență în plan intern și extern.

Concluzii

În concluzie, modernizarea rezervei militare nu reprezintă doar o ajustare tehnică a cadrului legislativ, ci o investiție strategică în securitatea națională. Introducerea rezervistului voluntar, adaptată specificului Republicii Moldova și inspirată din modelele europene funcționale, oferă o soluție realistă și sustenabilă pentru transformarea rezervei dintr-un mecanism formal într-un instrument activ și credibil de apărare și reziliență societală.